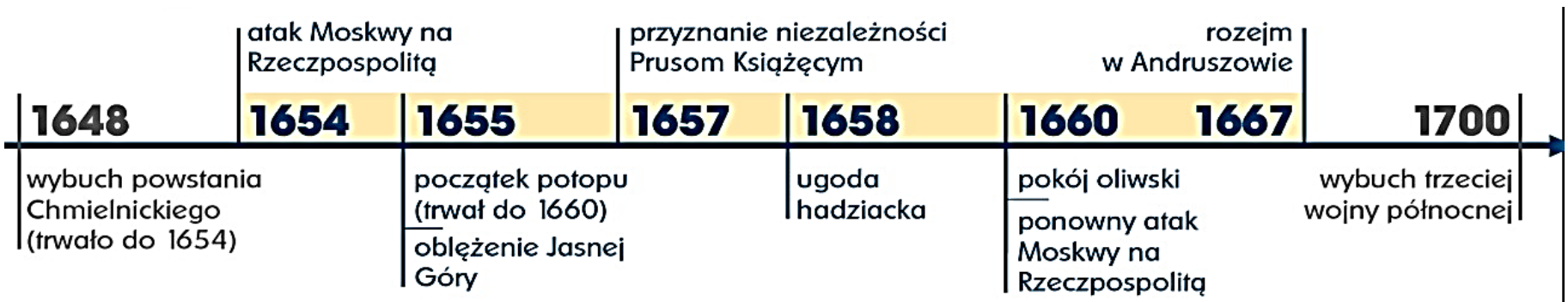

Potop szwedzki

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Terminy: *potop szwedzki, wojna podjazdowa*.
2. Dаты: potop szwedzki (1655–1660 r.), pokój w Oliwie (1660 r.).
3. Przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją.
4. Najazd Szwedów na Polskę w latach 1655– 1660.
5. Postawa społeczeństwa polskiego wobec najeźdźcy.
6. Skutki potopu.

Karol X Gustaw

Stefan Czarniecki. Portret z XVII w.

- granice Rzeczypospolitej w 1667 r.
- granice Brandenburgii po 1657 r.
- granice Księstwa Ruskiego na mocy ugody w Hadziaczu
- ziemie utracone na rzecz Moskwy
- lenna Korony (do 1657)
- lenna Korony przekazane Brandenburgii (Prusom)
- lenna Rzeczypospolitej
- lenna tureckie
- Kierunki działań wojsk:**
- szwedzkich w 1655 r.
- - - szwedzkich w 1656 r.
- brandenbursko-pruskich
- polskich
- obszary działań partyzanckich
- ▼▼ zasięg szwedzkich zdobyczy terytorialnych w Rzeczypospolitej
- ▲▲ zasięg działań wojsk moskiewskich w latach 1654–1656
- ✕ ważniejsze bitwy
- 📍 miejsca zawarcia porozumień

Ostrzał klasztoru na Jasnej Górze podczas szwedzkiego oblężenia.
Jest to fragment portretu ojca Augustyna Kordeckiego.

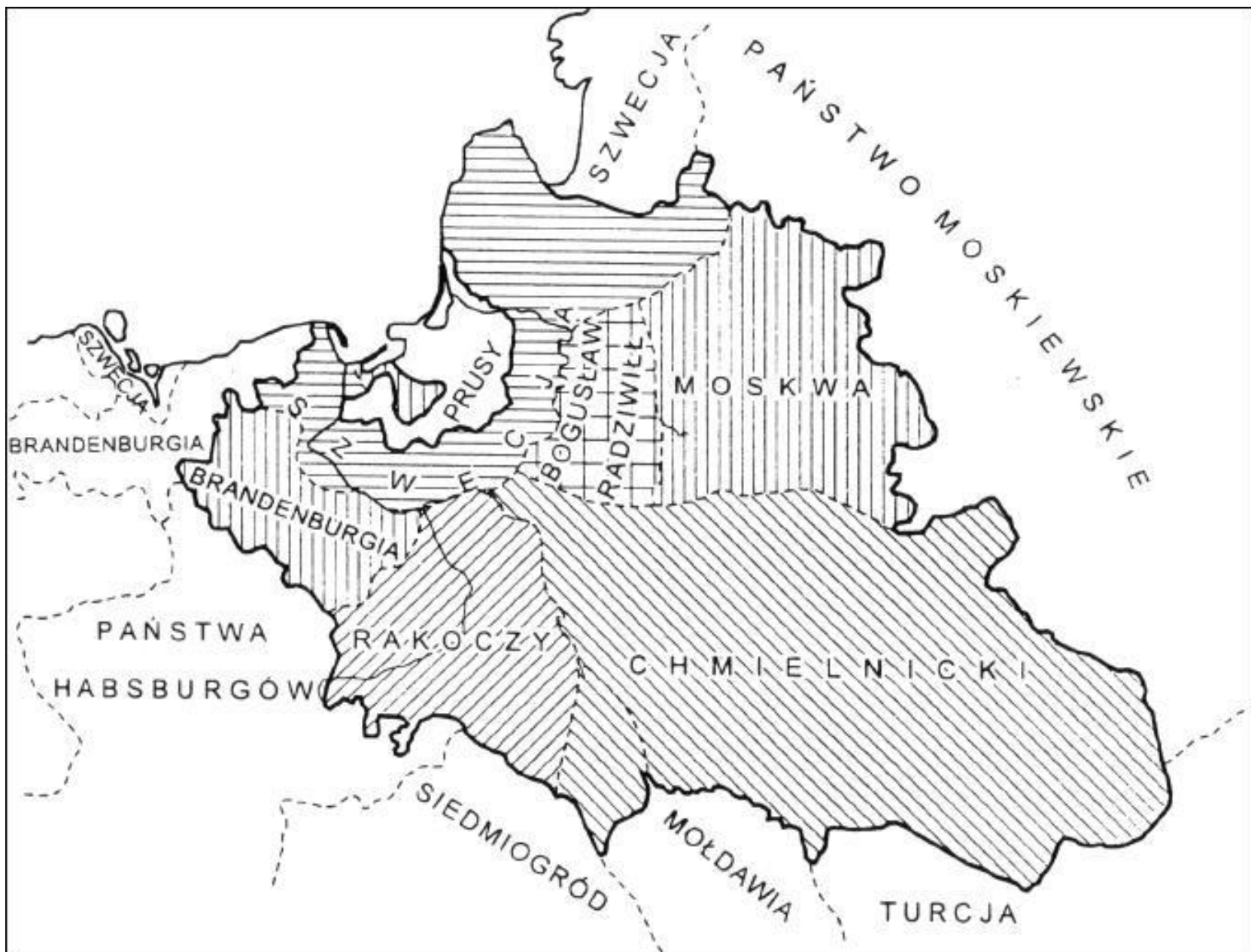
Obrona Jasnej Góry
obraz Januarego Suchodolskiego

Ojciec Augustyn Kordecki – przeor (tzn. przełożony) klasztoru paulinów na Jasnej Górze i dowódca jego obrony przed Szwedami. Obraz z XVII w.

Jan Matejko, Śluby Jana Kazimierza. Król klęczy przed ołtarzem katedry we Lwowie. U dołu po prawej przyklęka na jedno kolano Stefan Czarniecki.

Ustalenia traktatu z Radnot

ZAPAMIĘTAJ

Potop szwedzki - druga wojna północna (1655-1660)

1. Wojska szwedzkie wkroczyły do Rzeczypospolitej (1655). Napotkały bardzo niewielki opór.
2. Szwedzkie rabunki i oblężenie klasztoru na Jasnej Górze doprowadziły do rozpoczęcia wojny szarpanej (partyzanckiej). Kierował nią Stefan Czarniecki.
3. W 1657 r. Jan Kazimierz przyznał Prusom Książęcym niezależność w zamian za odstąpienie ich władcy od Szwedów.
4. Pokój w Oliwie (1660): Rzeczpospolita utraciła większość Inflant, a Jan Kazimierz zrzekł się praw do szwedzkiej korony.

ZADANIA

- Terminy: *potop szwedzki, wojna podjazdowa*.
- Daty: potop szwedzki (1655–1660 r.), pokój w Oliwie (1660 r.).
- Scharakteryzuj postaci Stefana Czarnieckiego i Augustyna Kordeckiego.
- Wskaż na mapie Częstochowę i Inflanty.
- Opisz obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego.
- Wyjaśnij, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem.
- Opisz uzbrojenie piechoty szwedzkiej.
- Uzasadnij znaczenie bohaterskiej obrony Częstochowy dla prowadzenia dalszej walki z najeźdźcą.
- Scharakteryzuj postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej.
- Wymień postanowienia pokoju w Oliwie.
- Przedstaw skutki potopu szwedzkiego.
- Wskaż zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego.